

УДК 929Вроцлавски, К.
УДК 929Пјанка, В.
УДК 929Гајда, С.

Милица МИРКУЛОВСКА

ЖИВЕАТ ВО СРЦАТА НА СИТЕ ШТО ГИ ПАМЕТАТ

Заминување во вечноста на тројца полски филолози, македонисти,
пријатели и поддржувачи на македонистиката

Кшиштоф Вроцлавски † 30 јуни 2022,

Влоѓимјеж Пјанка † 17 ноември 2022,

Станислав Гајда † 23 ноември 2022

ВЕЧЕН СПОМЕН за акад. Кшиштоф Вроцлавски
(Krzysztof Wrocławski) 1937-2022

Акад. Кшиштоф Доминик Вроцлавски (Krzysztof Dominik Wrocławski), роден на 28 септември 1937 година во Радом, починал на 30 јуни 2022 година. Тој е полски славист, филолог, фолклорист и книжевен историчар. Неговите истражувања се пред сè од областа на јужнословенска народна, усна книжевност и популарна литература, современа култура, полско-словенски литературни и културни врски. Кшиштоф Вроцлавски е автор на многу научни работи посветени на таа тема, како и трудови посветени на полската дијаспора во светот. Еминентен македонист, еден од првите лектори по полски јазик при Катедрата за славистика на Филолошкиот факултет во Скопје, во периодот од 1967 до 1970. Надворешен член на МАНУ од 2012 година во Одделението за лингвистика и литературна наука. Професор *honoris causa* на УКИМ од 2000 година. Добитник на медалот „Блаже Конески“ за 2009 година доделен од МАНУ, како израз на благодарност за неговото долгогодишно активно учество во градењето и збогатувањето на македонската наука за фолклор.

Професионалната кариера ја гради на Варшавскиот универзитет – Институтот за западна и јужна славистика / Институтот за словенска филологија, во периодот 1965-2008. Бил трикратен директор на Институтот за словенска филологија; претседател на научниот совет на Институтот „Полоникум“ чија задача е грижа за странските студенти – полонисти. Професор Вроцлавски бил член на Етнолингвистичката комисија на МКС, член на президиумот на Полскиот славистички комитет и член на Балканистичката комисија при тој Комитет, член на Варшавското научно друштво и на Научниот совет на Институтот за славистика на ПАН.

Професор Кшиштоф Вроцлавски е автор на околу 200 научни трудови, од кои близу 90 се со македонска и македонистичка проблематика. Пријател на Македонија и на македонистичката научна мисла, постојано присутен на нашите простори, редовен учесник на Летната школа во Охрид, на конференции и симпозиуми организирани од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и МАНУ.

Професор *honoris causa* на УКиМ од 2000 година. Добитник на медалот „Блаже Конески“ за 2009 година доделен од МАНУ, како израз на благодарност за неговото долгогодишно активно учество во градењето и збогатувањето на македонската наука за фолклор. Добитник на Плакета на УКиМ 2009 година по повод одбележувањето на 50 годишнината од полонистиката во Македонија во категоријата поранешни лектори за реализација на наставата и воннаставните активности на групата за полонистика како лектор по полски јази и за поддршка на полонистиката во Македонија.

ВЕЧЕН СПОМЕН за акад. Влоѓимјеж Пјанка (Włodzimierz Pianka) 1937-2022

Акад. Влоѓимјеж Пјанка (Włodzimierz Pianka) е роден на 9 август 1937 година во Воломин крај Варшава, Полска починал на 17 ноември 2022 година. Студирал словенска филологија со бохемистичка специјализација на Филолошкиот факултет во Варшава под раководство на познатиот славист З. Штибер. Дипломирал во 1959 година со тема од историјата на глаголскиот систем на лужичкиот јазик. Член на МАНУ надвор од работниот состав од странство од 26 јуни 1997 година. рецензенти акад. Б. Видоески и акад. З. Тополињска. Има одржано пристапно предавање со наслов *Семантичките катеџории и нивното изразување во македонскиот јазик. (Морфологија)* (објавено во ПП МАНУ 2000). Добитник на Плакета на УКиМ 2009 година по повод одбележувањето на 50 годишнината од полонистиката во Македонија во категоријата поранешни лектори член на МАНУ надвор од работниот состав, за реализација на наставата и воннаставните активности на групата за полонистика како прв лектор по полски јазик и за поддршка на полонистиката во Македонија.

Според трудовите кои ги среќаваме во библиографијата на акад. Пјанка можеме да кажеме дека тој е пред сè ономастичар, лексикограф, се занимава и со конформативна и споредбена граматика на словенските јазици, а голем дел од својата творечка енергија ѝ има посветено на универзитетската настава.

Ономастика. И докторскиот и хабилитациониот труд на акад. В. Пјанка претставуваат формална и семантичка обработка и теоретска интерпретација на македонскиот ономастички и антропонимски материјал. Докторскиот труд е објавен во Скопје 1970 година Топономастиката на Охридско-преспанскиот базен како издание на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“. Хабилитациониот труд е објавен во Полска во 1975 година *Macedońskie imiona osobowe kotliny*

Azot, труд посветен на македонската антропонимија, со висок број на хипокористици, што воедно е и прв пообеман труд од оваа област.

Конфронтативна и споредбена граматика на словенските јазици. Тоа се повеќе десетици трудови посветени на одделни проблеми на словенската фонологија, зборообразување, синтакса. Од нив скоро половина посветени се исклучиво на македонската проблематика. Во останатите македонскиот јазик е присутен како важна алка при објаснувањето на одделни проблеми. Во последниве години излезна е од печат неговата обемна студија во два тома Конфронтативна граматика на словенските јазици со изториски коментари Т 1. Фонологија – Морфологија – Лексематика; Т.2. Морфосинтакса *Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich z komentarzmi historycznymi*.

Лексикографија. Акад. Пјанка е коавтор на Полско-македонски и македонско-полски речник. Автор на исцрпната граматика на полскиот јазик во Речникот, каде секоја лексема има објаснување за нејзината парадигма и сите придружни морфонолошки појави. Ваквиот пристап е многу корисен при изучувањето на полскиот јазик од страна на македонските студенти, а и на останатите корисници на Речникот.

Настава. Акад. Пјанка е прв лектор по полски јазик во Македонија (1959-1967) на Катедрата за славистика при Филолошкиот факултет во Скопје и заслужен за развивање на македонистичките студии во Полска и во Австрија. До денес позната е неговата умешност да ги привлече студентите и да ги заинтересира за полскиот јазик и култура, втемелувач на стручната полонистичката библиотечна збирка при библиотеката за славистика, автор на првиот и засега единствен Учебник по полски јазик за македонски студенти. (Македонистички студии.) Акад. В. Пјанка на Варшавски Универзитет (1967-1977) и Шљонски Универзитет (1977-1981) води настава по македонски јазик во рамките на југославистиката, автор на југославистички студии во Полска. Негов ученик е проф. др хаб. Јоланта Миндак, која долго време се занимава со македонистика. На Виенскиот Универзитет (1982-2002), прилагодувајќи се кон спецификата на тамошните славистички студии (во несловенска земја) го проширува поимот славистика познат на тие подрачја од изучување пред сè на руската филологија и јазик,

кон вистинска славистика со посебно нагласување на полонистиката и македонистиката.

Научниот развој на акад. В. Пјанка е – од полонист кон сестран лингвист – славист, со особен придонес за македонистичката лингвистика и наставен процес. Долгогодишен ментор на млади научни работници, афирматор на македонскиот јазик и култура.

ДВАТА СТОЛБА НА ПОЛОНИСТИКАТА ВО МАКЕДОНИЈА И
НА МАКЕДОНИСТИКАТА ВО ПОЛСКА
ПРОФ. КШИШТОФ ВРОЦЛАВСКИ И ПРОФ.
ВЛОЃИМЈЕЖ ПЈАНКА

ВЕЧЕН СПОМЕН за акад. Станислав Гајда (Stanisław Gajda)
1945 -2022

Акад. Станислав Гајда (Stanisław Gajda) е роден на 3 октомври 1945 година во Шемислов, Полска, починал на 23 ноември 2022 година. Тој е полски филолог, со потесна специјализација од областа на полската и словенската, лингвистика, лексикологија, социолингвистика, стилистика и структурата на текстот, универзитетски професор при Универзитетот во Ополе, Полска, член на Полската академија на науките (ПАН). Долгогодишен директор на Институтот за полска филологија и шеф на Катедрата по полски јазик при Филолошкиот факултет на Универзитетот во Ополе, член и претседател на Лингвистичкиот комитет при ПАН, член на Комитетот за научни истражувања, на Централната комисија за степени и звања, како и претседател на Лингвистичкиот комитет на ПАН, член на научни совети на повеќе институти, меѓу останатите на Институтот за книжевни истражувања и Институтот за полски јазик при ПАН. Во ликот на проф. Станислав Гајда имаме фигура што ги обединува словенските јазични простори во рамките на меѓународното списание „Stylistyka”, основател на т.н. Ополска стилистичка школа. Почесен член на Чешкото лингвистичко здружение од 2002 година, трикратен доктор honoris causa на: Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје од 2005 година, Педагошкиот универзитет КЕН во Краков од 2010 година и на Хуманистичко-природонаучниот универзитет „Јан Длугош“ во Ченстохова од 2018 година. Одликуван со одличие Златен крст за заслуги (1985), Витешки крст од Редот на Polonia Restituta (1998) и Медал на Комисијата за национално образование (1987).

Научен интерес на акад. Станислав Гајда претставувал полскиот јазик и останатите словенски јазици, од гледна точка на јазичната историја, ономастиката, лексикологијата, текстуалната лингвистика, социолингвистиката и јазичната култура. Тој оставил речиси 300 публикации коишто претставуваат значителен придонес за полонистиката и за славистиката. Освен стриктно научните достигнувања треба да го нагласиме и за неговите одлични научно-организациски

достигнувања и неговите заслуги како раководител на научните проекти и тимови. Проф. Станислав Гајда се прославил на светско ниво со достигнувањата во рамките на две сериски публикации од областа на славистиката, како резултат на меѓународни научноистражувачки макро проекти: *Najnowsze Dzieje Języków Słowiańskich* (Најнова историја на словските јазици) (т. 1–14, 1996–2004) како и *Komparacja Systemów i Funkcjonowania Współczesnych Języków Słowiańskich* (Компарација на системите и функциите на современите словенски јазици) (т. 1–4, 2003–2009), што се наоѓаат во славистичките библиотеки на целиот свет. Преку овие проекти и изданија акад. Станислав Гајда дава голем придонес кон македонистиката и се вбројува меѓу пријателите и поддржувачите на македонскиот јазик, литература и култура на светот.

Користена литература

<https://www.uni.opole.pl/page/5390/23-listopada-odszedl-prof-stanislaw-gajda-wielki-uczony-i-wielki-czlowiek>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Gajda

http://manu.edu.mk/clenovi_nadvor/krzysztof-wroclawski/

https://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%88%D0%B8%D1%88%D1%82%D0%BE%D1%84_%D0%92%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8

https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82odzimierz_Pianka

Миркуловска, Милица. 2008. Полските научници во Македонија. *SLPM* 12-13.

Фотографиите се лична сопственост на Милица Миркуловска ©М2